

**IVAN
NEŠIĆ**

**ĐAVOLSKI
DOBAR
BLUZ**

■ Laguna ■

Copyright © 2022, Ivan Nešić
Copyright © 2022 ovog izdanja, LAGUNA

**ĐAVOLSKI
DOBAR
BLUZ**

Sadržaj

Prolog	9
1. Bibop Mama	12
2. Gitara i raskršće	18
3. Glava ili pismo	26
4. Na tragu.	39
5. Bluz iščašenih kostiju	56
6. Čuvaj se onih koji poklone nose	63
7. Oko malog prsta	71
8. Gospojica Za Za je postala gabor.	81
9. Zauzdavanje šestoprega	91
10. Neželjeno nasleđe	97
11. Staza na kraju puta.	103
12. Pad preko ivice sveta	106
13. I leprozni sviraju bluz	115
14. Unutra kroz izlazna vrata	123
15. Šta sam učinila da zaslužim ovo	130

16. Trči, Kameni, trči	137
17. (Ne)očekivano saznanje.	146
18. U zlo doba, kamenčići.	149
19. Big brujaš <i>Mama</i>	159
20. U zemlji policajaca.	166
21. Dobro došli u Hotel <i>Kaliforniju</i>	175
22. Makaze, papir, Kameni	182
23. Patološki lažov	193
24. Kucajući na ovozemaljska vrata	201
25. Čemu služe prijatelji.	206
26. <i>Mamino</i> priznanje	210
27. Džeromovo priznanje	219
28. Leto ljubavi	228
29. Konačni obračun.	242
Epilog	257
Izjave zahvalnosti	261
<i>O autoru</i>	263

Prolog

Od momenta kada sam prvi put čuo deo ispovesti momka po imenu Džimi Dikson, do našeg poslednjeg susreta pre dve godine, shvatio sam da mi je za objavljivanje njegovog životopisa potrebno više smelosti nego što sam je ikada posedovao i, da sam kojim slučajem mogao da pozajmim hrabrost kao što se novac zajmi u banci, mislim da bih ostao bez hipoteke u vidu zdravog razuma, koji bih, naravno, morao da položim u залог.

Naši razgovori odvijali su se sporadično, u razmacima od nekoliko meseci, tokom kojih sam se trudio da stignem do ponekog aktera priče. Moja potraga povremeno je bila uspešna, s manje ili više opipljivim rezultatima, ali najčešće se završavala pred zidom ćutanja. Većina tragova se ohladila, reklo bi se kriminalističkim rečnikom. Ali na neki nedokučiv način oni mi nisu bili preterano važni (u smislu potvrde izrečenog), ovo je, pre svega, Džimijeva priča i poslednje dve godine proveo sam trudeći se da sagledam stvari i pro-nađem racionalno objašnjenje, kome se, evo, do današnjeg dana nisam približio. Zaključio sam da je prošlo dovoljno

vremena od našeg prvog razgovora, koji se, verovali ili ne, dogodio u crkvenoj ispovedaonici.

Da se razumemo – Džimi nije sveštenik, niti je ikada nameravao da to postane; jednostavno mi je zakazao sastanak preko zajedničkog poznanika i poručio da se tog i tog dana, u toliko i toliko sati, nađemo u crkvi, tačnije u ispovedaonici. Otac Džasper ustupio je Džimiju ispovedaonicu na pola sata i već taj podatak bio je dovoljan da me zainteresuje. Bio je to prvi od nekoliko susreta i jedini koji se dogodio u crkvi.

Džimi nije mnogo polagao na veru čak ni nakon svega što mu se dogodilo, i mislim da bi većina posegla za tim poslednjim i najlogičnijim pribežištem u nemogućnosti da se na drugi način izbore s nedaćama. Davljenik se hvata za slamku, teško oboleli za *drugo* i sva ostala mišljenja, a oni koji nemaju snage da se samostalno izbore s nesrećom koja im se svalila na pleća pretvaraju se u dogmatske fanatike čija se vera ogleda u neracionalnom citiranju Biblije ili mrmljanju *Očenaša*.

Moj sabesednik nije bio ništa od navedenog – tu i tamo bi se prostodušno osmehnuo, i u tim trenucima mi se činilo da je osmehivanje doživljavao kao masku koja je skrivala patnju. Rekao mi je da nikada nije voleo klovnove, čak ni kao dete, i da se užasavao pomisli na to kakvo se lice *zaista* krije ispod svih tih boja koje bi trebalo da nas razvesele. Ali ipak se trudio da se drži senki kada smo razgovarali. Bilo mu je neprijatno, mada ne zbog sebe – mislim da nikada nisam sreo osobu s toliko obzira – nelagodnost je poticala od osećaja da druge dovodi u to stanje.

Uspeo sam da dođem do još nekih učesnika (mada ne svih, neki su bili van domašaja, a direktnu liniju do Boga nisam mogao da dobijem ni uz sve molbe, preklinjanja ili pretnje). Drugi pak od starta nisu želeli da razgovaraju sa

mnom, i vrlo brzo bi promenili broj telefona ili se pravili da se naš raniji razgovor nije dogodio i da nisu osoba koju tražim. Ako sam ih i pritiskao, bilo je to zbog Džimija. Na kraju krajeva, mogao je i sâm da pribeleži ono što je iskusio, ali mislim da nije vešt u prebacivanju reči na papir. Plaši ga sva ta belina, rekao mi je jednom prilikom.

Džimiju ne trebaju poistovećivanje ili sažaljenje, iako će, neminovno, toga biti, jer ma koliko se trudio da kao pripovedač ostanem neutralan, Džimijeva razboritost u svemu što je neobično privlačila me je na njegovu stranu. Džimi je bio ona plima koja vas neprimetno odvuče na pučinu ako ste neoprezni i prepustite joj se, iako mislim da to nije činio namerno niti s umišljajem. Zato je i izbegavao ljude. Zbog toga je ovo isključivo njegova ispoved. Ja sam samo zapisivao onako kako sam čuo. Ili *mislim* da sam čuo. Ali uvek ću napamet moći da ponovim prvu rečenicu koju je izgovorio u ispovedaonici:

„Prisećajući se događaja od pre tri i po decenije, shvatam da je bilo kao u pesmi – varijete je stizao u grad i niko nije umeo da kaže da li je tragao za blagoslovom, ili je želeo da uznemiri mrtve, a možda je glumeći Isusa samo hteo da obmane gubavce u sopstvenoj glavi, koji, ruku na srce, mora da su ga opsedali svakodnevno.“

1.

Bibop Mama

Kada je ugledao plakate za jedinstvenu predstavu, Džimi je imao šesnaest godina, kraću levu nogu kao posledicu loše zaraslog loma u ranom detinjstvu, i staru akustičnu gitaru čije su prve dve žice bile identične, zbog čega je A morao da štimuje pet pragova više, moleći se u sebi da ne pukne. I iznad sebe, bukvalno, imao je Bibop Mamu, koja mu je bila baš to – druga mati, i starala se o njemu dok je Džimijeva biološka majka radila dva posla, satirući se u perionici pre podne, da bi od dva po podne do devet uveče odrađivala smenu u restoranu.

Noć je oboma bila najbolje doba dana, trenutak kada se vrati sa šljake, noseći ostatke obroka iz restorana, premorena napornim radom i beskrajnim primedbama da košulje nisu uštirkane kako su tražili ili da porudžbina nije stigla dovoljno brzo. Jela koja je donosila bila su slojanjena i najčešće napola pojedena, i neretko si mogao da nađeš tragove pepela od cigareta, ili su bila prezačinjena biberom i presoljena. Džimi je bez primedbi jeo šta mu je servirano, ali i pored toga nisu uspevali da uštede za nov komplet kako bi zamenio žice koje su mu sekle jagodice na prstima.

Svejedno, čekao bi je na vratima, nestrpljiv da joj što pre odsvira deo koji je tog dana *skinuo*. Na početku su to bile proste stvari, nekoliko akorda iz nekog hita *Bitlsa*, ali kasnije je prešao na rokačine poput „Nutbush City Limits“ Tine Turner ili „You Really Got Me“ grupe *The Kinks*.

Majka bi sela na stari naslonjač, ruku položenih u krilo i skupljenih kolena, kao da čeka vesti nakon višesatovne operacije nekog ko joj je blizak, dok bi Džimi stajao s gitarom u centru sobe, ispred stone lampe okrenute tako da izigrava svetlo reflektora. Uvek je bila osmehnuta dok je gledala tu malu predstavu, ali nikada previše, ne dozvolivši mu da provali da li je stvarno uživala ili samo glumila, očekujući da se još jedan dan privede kraju. Ipak, njene oči govorile su više od reči – pogled psa lutalice u kojem je svaki sjaj ne-tragom nestao pod teretom života i još jednog dana borbe za opstanak.

„Hajde da večeramo, Džimi“, rekla bi nakon završetka *nastupa* i krenula u kuhinju da im servira krompir-pire, u najboljem slučaju sa polovinom čufte, ili pasulj sa ostacima kobasice.

Večerali bi u tišini, a ona bi svoj nedovršeni obrok prebacivala u njegov tanjir, pravdajući se da nije gladna ili da je jela na poslu. Pričala bi mu neku anegdotu koja se tog dana dogodila, ne bi li mu skrenula misli i odagnala grižu savesti što jede i njenu večeru, a on je jeo da bi joj udovoljio.

„Pozdravio te je gospodin Parker“, rekla je dok je odlagala svoj pribor u tanjir.

Gospodin Parker je predavao matematiku u višim razredima osnovne škole. Bio je drag čovek i dobar učitelj, ali Džimi nije podnosio njegov miris. Iz nekog medicinskog razloga, znojne žlezde su mu pojačano radile, pa bi se i zimi znojio kao da je napolju žarko leto. Graške znoja bi mu orosile čelo i neprestano je u levoj ruci držao platinenu

maramicu kojom bi ga brisao. Đaci su mu se podsmevali, ne libeći se da ga ismeju čak i u njegovom prisustvu, ali on je sve to podnosio kao pravi stoik.

„Je l' i dalje ima problema sa znojenjem?“, upita Džimi, ali se ona pravila da nije čula ni reč.

„Ponudio se da ti privatno drži časove matematike.“

Zaustio je da se pobuni, ali ona nastavi:

„Rekla sam da trenutno nismo u mogućnosti da mu platimo, pa je predložio da mu nedeljom pospreim stan u trajanju od četiri sata, a on će zauzvrat tebi držati časove dva puta sedmično po dva sata.“

„Šta si mu na to rekla?“

„Da ću mu se javiti, nedelja mi je rezervisana za crkvu.“

Uh, *hvala Bogu*. Nije želeo dalje da razgovara na tu temu. Gospodin Parker ima neobičnu sklonost da *dodiruje* đake, iako to nikada nije radio na nepristojan način. Ali umeo je da stane kraj klupe i spusti ruku na učenikovo rame dok bi ih uvodio u tajne matematičke logike. Ili bi vas izveo pred tablu i, ukoliko zapnete negde u zadatku, prilazio bi, zagrlio vas i krenuo da potanko razlaže problem. Džimiju je to smetalo – nije navikao na mušku prisnost.

Nakon obeda, uobičajeno bi usledilo pitanje *jesi li uradio domaći* i, ukoliko bi odgovorio negativno, ostavljala bi sav posao i pitala da li mu treba pomoć. Ako mu i nije bila neophodna, klimnuo bi glavom. Voleo je da sedi s njom (iako nije bila od pomoći kada je matematika u pitanju), upijajući mirise kuvanih jela, praška i izbeljivača za veš, koji su se podizali s nje i stvarali auru ispod koje se osećao sigurno i zaštićeno. A nakon što bi legao, na krevet u uglu sobe koja je predstavljala i obedovaonicu i kuhinju, ona bi povukla zavesu na karniši ne bi li ga zaklonila od svetla. Još dugo bi tumarala, obavljajući kućne poslove, pazeći da bude što tiša.

Dok bi tonuo u san, Džimi je mogao da vidi njenu figuru kroz poroznu zavesu i, znao je da zvuči neverovatno, ali ne seća se da je ikada zaspao a da je ona bila u krevetu.

* * *

Tog utorka Džimi se vraćao iz škole kao i uvek sâm, i na ogradi napuštene pilane ugledao je sveže zalepljene plakate. *Neponovljivi šou u vašem gradu*, pisalo je velikim belim slovima oivičenim jarkom crvenom bojom. Zastao je i zagledao se u sliku iluzioniste koji je u levitirajućem položaju držao ženu iznad svoje glave. Dok je posmatrao fizionomiju čoveka s tankim brčićima, prisativši se glumaca iz starih crnobelih filmova koje je gledao u *Kontinentalu*, iz daljine se začu: „Hej, eno *Hromiranog!*“

Džimi se pretvarao da nije čuo. Najčešće se trudio da nadimak koji mu je nadenuo Kalvin Grejvs, zvani Kameni, iz trećeg razreda (iako su bili isto godište, Džimi je išao u niži razred zbog propuštene godine koju je proveo u bolnici) prečuje sa dozom ponosa koja bi kao bumerang vratila uvredu. Danas, međutim, bio je hipnotisan plakatom i nije obratio pažnju na prozivanje. Kameni je bio u društvu Čarlija, Četa i Majka, i ni u najluđim snovima niste mogli da ih uporedite sa D'Artanjanovim musketarima jer su po svemu bili sušta suprotnost.

„Hromirani ideee u cir-kuuus!“

„Hromirani, možda se i zaposliš kod njih! Šou-nakaza dolazi u naš grad!“

Srećom, otišli su u suprotnom pravcu i, čim su se izgubili s vidika, zaboravio ih je istog trena. I dalje je opčinjeno posmatrao plakat, odnosno lik iluzioniste, koji mu se, iz nekog razloga, činio poznatim. Konačno, trgnuo se iz letargije i požurio da *Mami* ispriča o predstojećem programu.

Činilo mu se da nikada brže nije stigao do kuće, udaljene desetak minuta laganog hoda. Prošao je njihov stan na drugom spratu i popeo se još jednim redom stepenica. Usput je osetio aromu prženih kobasica i kivanog pasulja. Miris se pojačao kada je prišao i uhvatio kvaku. *Mama* nije zaključavala vrata, verujući da ta vrsta predostrožnosti neće zaustaviti namernika. Tek oko osam uveče okrenula bi ključ, i to je bio znak da ne želi da je uznemiravaju.

Mamin stan osećao se na prženo meso, vlagu od kuvanja i memlu, koja je u zgradi bila najpostojaniji stanar.

„Pogodi šta sam video na putu od škole“, rekao je bez daha, bacivši torbu na patos kraj velikog džuboksa, koji je zauzimao najveći deo zida s desne strane od ulaznih vrata.

Blistavi Vurlicer 2410-s iz 1960. godine, čije mu poreklo nikada nije otkrila, izgledao je kao da je maločas napustio fabriku. Iz njega su, po običaju, išli taktovi „Chantilly Lace“, izvođača po kojem je, uostalom, i dobila nadimak. Big Boperov hit iz nekog drugog vremena bio je jedina pesma koja se vrtela sa njenog džuboksa. Po čitav dan, iako je u to bilo teško poverovati na reč.

Nekom prilikom je upitao šta će se dogoditi kada se ploča istroši od tolikog puštanja. Umesto odgovora, prišla je ormaricu, i sa skoro religioznom pažnjom izvukla kutiju. Otvorila ju je, i on je ugledao gomilu istovetnih singlica, potpuno novih, kao da su tog trenutka napustile fabriku. Naravno, Big Boper i „Chantilly Lace“. Sigurno ih je bilo bar dvadesetak.

„Šta će ti toliko istih ploča?“, upitao je Džimi, vrteći u rukama jedan od sedmoinčnih singlova. Omot je bio neprivlačan po današnjim standardima – nekvalitetan papir po vertikali delila su tri pravougaonika u bordo i oker boji sa sloganom „Muzika za sva raspoloženja“, dok je sredina bila kružno izrezana i ispod, na vinilu, videla se nalepnica sa

imenom pesme i izvodača. Etiketa je bila *Mercury*, a na desnoj strani bila su odštampana upozorenja „Nije za prodaju“ i „Ovu ploču je najbolje puštati na 45 obrtaja“. Očito je da su u pitanju bili promo-primerci koji su se delili radio-stanicama.

Uzela je ploču iz njegove ruke, tiho rekavši: „Nekad pomislim da sam sve to sanjala.“ Pogledala ga je i, videvši njegov začuđen izraz, pomilovala po glavi. „Ova ploča drži demona na odstojanju. Jednog dana ću ti ispričati o tome. Hajde da jedeš i podgojiš tu tvoju mršavu belu guzu.“

Danas, međutim, Džimijev trenutni entuzijazam, podgrejan najavom predstojećeg varijetea, naglo je splasnulo dok je zatvarao vrata. *Mama* je sedela kraj prozora, glave naslonjene na desnu ruku i, prvi put otkako je zna, iz džuboksa se nije čula „Chantilly Lace“. Prišao je i znatiželjno se upiljio, ali ona kao da nije bila svesna njegovog prisustva. Naposljetku je ipak progovorila, i dalje zagledana u daljinu.

„Nadala sam se da ovaj dan neće doći.“

„Pogodi šta sam video“, ponovi Džimi, ne obrativši pažnju na njene reči.

Ona ga pogleda. Oči su joj zasuzile. Nije se sećao da ju je ikada video u takvom raspoloženju.

„Imaćemo predstavu u subotu“, rekao je Džimi. „Sa iluzionistom... Video sam ga na plakatu.“

Klimnula je glavom.

„Znam“, rekla je i uzdahnula. „Zbog tebe i dolazi u grad.“

2.

Gitara i raskršće

Džimijev prvi susret s gitarom odigrao se u bolnici u Luistauunu. Moguće je da nije najpogodnije mesto za otpočinjanje muzičke karijere, ali neki od presudnih događaja u životu kriju se iza smerova koji nigde nisu naznačeni dok vozite glavnom džadom. Ako birate staze koje su neutabane, velika je mogućnost da ćete se u nekom trenutku zaglibiti u kalu sopstvenog neiskustva. A ukoliko na vidiku nema nikog ko bi vam pomogao da se izvučete (šlep-službe nisu nešto na šta možete računati), preostaje vam da pođete pešice, naoružani prekopotrebnim strpljenjem i prihvatanjem činjenice da prečice često vode zaobilaznim putem.

Četrdesetdvogodišnji Semjuel Hamlin došao je u posetu Džimiju tog tmurnog novembarskog dana. Napolju je pljusak pretio da će preći u ledenu kišu ako se temperatura spusti samo za neki stepen, a on je bio u pratnji dečakovke majke i, pored toga što je bio redovan gost u restoranu *Džoova domaća kujna*, gde je radila, Džimi je naslućivao da između njih postoji čvršća veza od običnog odnosa gost-kelnerica, ali to ničim nije mogao da potkrepi; osim slutnjama, a one

nisu nešto opipljivo za šta se možete uhvatiti, a da koji trenutak kasnije ne završite na turu.

Išao je iza nje i morao je da se sagne ulazeći u sobu sa svoja bezmalo dva metra visine. Iako je bio ogroman čovek, imao je spoljašnjost koja je govorila da je dobričina u srcu i da će se obrušiti na nekog samo ako ga obema nogama nagazi na žulj koji tek što je prokrvario.

Majka je prišla krevetu, poljubila Džimija i pomilovala ga po glavi, dok je Semjuel stajao pozadi, čineći se kao da se snebiva i da mu je neprijatno. Desnu ruku držao je iza leđa i, s obzirom na njegovu veličinu, nije se dalo naslutiti šta se u njoj nalazilo.

„Sem je rešio da te obraduje, mili“, rekla je ona sa osmehom. *Sem*, ta reč je zazvučala suviše prisno.

Džimi je mahnuo Semjuelu, zvanom Sem, a on mu je odmahnuo rukom čija je šaka bila veća od dečakove kada navuče bejzbol rukavicu.

„Mislio sam da će ti pomoći da ubiješ vreme dok si ovde.“

Izvadio je skriveni predmet za leđima i Džimi ugleda akustičnu gitaru.

„Sem je nekada svirao“, reče majka. „Možda bi mogao da ti pokaže osnovne stvari.“

Dečak je slegnuo ramenima, iskrivivši usta u grimasu koja nije bila obećavajuća. Napad ljubomore prozeo ga je takvom žestinom da je u trenutku mogao da ustane i zgromi gromadu koja se odazivala na dobroćudno ime Semjuel, ali se uzdržao. Ipak, nije im ostavio previše nade u pozitivan ishod.

„Ostaviću je ovde, ukoliko se predomisliš“, reče Semjuel i spusti gitaru na stolicu kraj uzglavlja. Iz džepa je izvukao knjižicu savijenu u rolnu i počeo da je ispravlja. Džimi je uspeo da pročita naslov – *Osnovni hvatovi i akordi*. Kada je završio, slegnuo je ramenima kao da se izvinjava zbog stanja

u kome je, pogledao u njega, pa u nju, i mahnuo im. Na izlasku je rekao: „Sačekaću te napolju.“ Majka klimnu glavom.

„Mogao si da pokažeš bar mrvu zahvalnosti“, reče ona kada su se vrata zatvorila. „Sem je samo želeo da te oraspoloži.“

Da ga oraspoloži? Tom gitarom kupio ga je za sva vremena, samo što Džimi tada to nije znao.

Sledećih dana povremeno bi uzimao gitaru u ruke, vrteo je kao da će naći skrivenu poruku u laku kojim je bila presvučena. Okinuo bi žicu i bar na trenutak oterao tišinu unutar zidova koji su ga pritiskali. S vremena na vreme, pogledao bi u knjižicu sa akordima, između čitanja stripova, i bio bi krajnje zbunjen tamošnjim objašnjenjima. Nije uspevao čak ni da naštimuje gitaru navodeći se uputstvima, a kamoli da odsvira neki akord, koji je u njegovom izvođenju zvučao kao da ste oćepili usnulog psa. Osećao se frustrirano i nemoćno, prikovan za krevet, u društvu instrumenta koji se opirao nastojanjima da ga pripitomi. Prošlo je nedelju dana i sve ređe je uzimao gitaru u ruke, dok se nije pojavio Džerom.

Džerom Halford je bolnički hausmajstor, iako je najveći deo dana provodio u kotlarnici, u podrumskim prostorijama bolnice.

„Kako si danas, dragi moj dečaće“, pozdravio ga je s vrata.

„Džerome, nisam te video čitave dve nedelje“, odgovori Džimi.

„Bio sam bolestan“, reče Džerom. „Išijas je rešio da mi zagorča život.“

Džerom je po sopstvenom priznanju bio na pragu sedme decenije, visok rastom i ćelav još od dana kada su Džejms Bevel i Martin Luter King organizovali marš od Selme do Montgomerija. Pored svega, imao je dugačke udove i prste na rukama, ali i dva reda najblistavijih zuba koje je Džimi

imao prilike da vidi. Pretpostavljao je da je to bio jedan od razloga što se stalno osmehivao.

„Hej, šta to imamo ovde?“ Džerom pokaza na gitaru.

„Dobio sam je na poklon, ali nešto mi baš i ne ide.“

Džerom je uzeo gitaru i seo na stolicu kraj kreveta. Okinuo je akord i namrštio se kao da je nagnuo sirće. Nakon štimovanja, on ponovo proba.

Rezultat je bio drugačiji i, prvi put, gitara je proizvela zvuk koji je bio prijatan za uho. Džerom odmahnu glavom. „Ovo luče je teže naštimovati nego zajahati divljeg bika.“ Podigao je gitaru i počeo da cilja niz njen vrat, kao da gleda kroz mušicu nišana na pušci. „Vrat je kriv, a kobilica previše spuštena.“ Ipak, zasvirao je na njoj, izvlačeći zvuke za koje je Džimi mislio da ne postoje. Završio je i pružio mu gitaru.

„Nije nešto, ali poslužiće svrsi.“

„Kakvoj svrsi?“

„Kako kakvoj? Ne misliš valjda da ću te pustiti da izađeš odavde a da te ne naučim da sviraš bluz?“ Namignuo mu je i izašao iz prostorije.

Od tada, nije prošao nijedan dan da Džerom nije došao i podučavao ga, nazivajući to *zauzdavanjem šestoprega*. Nekad bi ostao sat, nekad i čitava dva, sve zavisi od toga koliko je bio tražen u bolnici. Dolazio bi čak i vikendom, iako nije bio na smeni, i tada su satima vežbali. To su bili najbolji dani, naročito onog dana kada mu je pokazao *slajd* tehniku.

Džerom je obično svirao na svojoj akustičnoj gitari stela, koja je bila kvalitetan instrument, ali tog dana došao je sa crnim kožnim koferom i izgledalo je kao da u njemu prenosi milion dolara koje je prevarom pokupio od mafije.

Privukao je stolicu i spustio se na nju, a kofer položio u krilo. Prešao je dlanom preko njega, nekoliko puta, kao da

miluje kućnog ljubimca koji uživa u vlasnikovoj pažnji i tom malom gestu naklonosti.

„Dvadeset godina ovo luče nije prešlo moj prag“, reče Džerom. „Poslednji put kad sam je izneo, umalo me nije koštalo života.“

Džimi izvi obrve, očekujući nastavak priče, ali Džerom je ćutao i posmatrao kofer. Potom je pritisnuo dve srebrne bravice, koje su škljocnule, i kada je podigao poklopac, pred dečakovim očima se ukaza instrument na koji je bluzer bio toliko ponosan.

„Bob je imao istu“, reče Džerom s neskrivenim zadovoljstvom u glasu.

„Bob?“

„Robert Džonson, sine. Legenda bluza koja je svoje umeće dugovala paktu s đavolom. Tako bar zlobnici kažu“, reče on i namignu mu.

Bio je to lep instrument i dobro očuvan, ali početniku poput Džimija u to vreme sve gitare izgledale su približno isto. Ali ovo je bio *Gibson L-1 flat top*, model iz 1930. godine. Gitara napravljena od mahagonija sa jednim prstenom oko kružnog otvora na rezonatorskoj kutiji obojenoj da dočara sunčev sjaj. Telo gitare je, kako Džerom reče, oblika fine, vitke damice za kojom se okreću glave.

„Američki bluz je nastao na ovoj gitari“, reče Džerom. „To ćeš uglavnom čuti od nezalica zbog jedne vrlo kontroverzne fotografije – na njoj je Robert Džonson u odelu, uslikan u nečijem studiju baš sa ovim modelom. Postoje samo dve fotografije Delta bluzera, ta i ona sa cigaretom. Na drugoj drži gitaru kalamazu i mnogo je verovatnije da je baš ta gitara bila ona koju je izabrao. Uostalom, Džoni Šajns i drugi Džonsonovi savremenici su izjavljivali da je koristio stela i kalamazu gitare na svirkama.“

„Šta se dogodilo s njim?“

„Bob je imao samo dvadeset sedam godina kada je napustio ovaj svet i prešao da svira na raskršću pakla i raja.“

„Je l' đavo stvarno došao po njega?“, naivno upita Džimi.

„Ko bi ga znao“, reče Džerom. „Kažu da je svoj dar dugovao lično nečastivom. Može da bude, al' ne mora da znači. Bob je kao dečak živeo na plantaži, negde u ruralnom Misisipiju, i žarko je želeo da postane veliki bluz muzičar. Neko ga je posavetovao da u ponoć ode sa svojom gitarom na raskršnicu u blizini Dokerijeve plantaže. Vil Dokeri je osnovao plantažu 1895. godine, u oblasti Delta. Tu će se i roditi Misisipi Delta bluz. Elem, Bob je, prema priči, zaista otišao u ponoć na raskršnicu i tu se sreo sa visokim čovekom odevenim u crno. Kladam se da možeš pogoditi o kome se radi?“

„Đavo?“

„Paaa... Tako nekako. Znaš, nije to bio *onaj* đavo – sa kopitima i rogovima, kako vole da ga prikazuju. Crni doseljenici nisu doneli na Novo tlo samo svoje mišice već i kulturu i religiju. A samim tim i verovanja. Mnogi i danas praktikuju religiju joruba, čiji su koreni u Africi. Ali pusti sad to, u svakoj religiji đavo je đavo, i tako ćemo ga zvati. Da se vratimo na priču – kažu da je ogromno polje pamuka od nekih desetak hiljada jutara prestalo da šumi pod naletom vetra i da je vazduh stao u trenutku kada se nepoznati pojavio. Đavo je uzeo gitaru od Boba, hvala lepo, naštimovao je – onako kako sam ja tvoju naštimovao prvi put, iako nisam stigao sa druge strane, već iz kotlarnice – i odsvirao nekoliko pesama. Vratio je gitaru i sa njom mu darovao umeće. Naravno, zauzvrat je dobio njegovu dušu. Kažu da je Džonson nekoliko puta priznao da ju je trampio za jedinstven dar, ali i da je to bilo rečeno u šali.“ Džerom